

Stortingets energi- og miljøkomite

Deres referanse:

Vår referanse: 2026/63

Dato: 07.04.2026

Publikasjonsnr.: NIM-H-2026-17

SKRIFTLIG INNSPILL

Representantforslag om å slå ned på grov miljøkriminalitet

NIM takker for muligheten til å gi innspill til representantforslag om å slå ned på grov miljøkriminalitet.

Grunnloven § 112 første ledd slår fast at alle har rett til et miljø som sikrer helsen, produksjonsevnen og mangfoldet. Etter tredje ledd skal «statens myndigheter» iverksette tiltak for å gjennomføre dette. Bestemmelsen understreker alvoret av miljøkriminalitet, og behovet for prevensjon, oppfølging og straff.¹

Først og fremst er det lovgiver som har ansvar for å følge opp § 112 ved lovgivning, noe lovgiver på miljøområdet har gjort ved å vedta en rekke lover. I så fall tilkommer det andre deler av «statens myndigheter» å sikre at disse faktisk gjennomføres. NIM ser med bekymring på rapportene fra Økokrim, som over flere år har dokumentert gjennomgående og dårlig oppfølging av miljøkriminalitet, i flere sektorer.²

Manglende håndhevelse av regler vil undergrave rettighetene § 112 skal sikre, og i det hele tatt svekke respekten for, og effektiviteten i, lovverket – som i siste instans svekker demokratiet og Stortingets egen rolle som lovgivende makt.

Det har også en side til både likhet for loven³ og næringsfriheten.⁴ Aktører som driver godt i tråd med det regelverket Stortinget har fastsatt skal ikke straffes for det ved å tape konkurransemessig overfor aktører som driver ulovlig.

---

¹ Bestemmelsen blir gjennomgående vist til som et støttemoment for en strengere straffeutmåling, se HR-2022-666-A, avsn. 30; HR-2020-1353-A, avsn. 53; HR-2011-930-A, avsn. 50; HR-2011-49-A, avsn. 19; LA-2025-119983, punkt 3; LA-2024-67745-2, punkt 13; LH-2025-117566; TROG-2023-163411; TVES-2023-125783, punkt 3.

² Se Økokrim: (2023) *Ulovlig naturinngrep og arealendringer*; (2023) *Ulovleg hogst*; Økokrim (2025) *Ulovleg jakt på rovvilt*; (2025) *Trusselvurdering 2025 – Miljøkriminalitet*. Riksrevisjonen har også tidligere kritisert utilstrekkelige mekanismer for å følge sikre overholdelse av regelverk i skogsektoren, se Dokument 3:17 (2011-2012) *Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig forvaltning av norske skogsressurser*.

³ Grunnloven § 98.

⁴ En rettighet i EU- og EØS-retten, se EUs Charter artikkel 16 og E-10/14 *Deveci*.

NIM mener derfor, slik vi også tidligere har spilt inn, at det er sentralt at lovgivning gjennomføres og kriminalitet slås ned på, på miljøområdet som på andre områder. Det er positivt at Stortinget ser og følger opp problemet nærmere.

Vennlig hilsen

for Norges institusjon for menneskerettigheter

Gro Nystuen

Assisterende direktør

Vetle Magne Seierstad

Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.